

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

17 päivänä marraskuuta 2022*

Ennakkoratkaisupyyntö – Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue –
Maahanmuuttopolitiikka – Direktiivi 2003/86/EY – 2 artiklan f alakohta – 10 artiklan 3 kohdan
a alakohta – Ilman huoltajaa tulevan alaikäisen käsite – Oikeus perheenyhdistämiseen –
Pakolainen, joka on naimisissa ja alaikäinen saapuessaan jäsenvaltion alueelle – Lapsiavioliitto,
jota ei ole tunnustettu kyseisessä jäsenvaltiossa – Kyseisessä jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevan
puolison kanssa yhdessä asuminen

Asiassa C-230/21,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Raad voor
Vreemdelingenbetwistingen (ulkomaalaisasioita käsittelevä hallintotuomioistuim, Belgia) on
esittänyt 6.4.2021 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 9.4.2021,
saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

X, joka toimii omissa nimissään ja alaikäisten lastensa Y:n ja Z:n laillisen edustajan
ominaisuudessa,

vastaa

Belgian valtio,

UNIONIN TUOMIOISTUIMIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Jürimäe sekä tuomarit M. Safjan, N. Piçarra,
N. Jääskinen (esittelevä tuomari) ja M. Gavalec,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 31.3.2022 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– X, joka toimii omissa nimissään ja alaikäisten lastensa Y:n ja Z:n laillisen edustajan
ominaisuudessa, edustajinaan J. Schellemans, K. Verhaegen ja K. Verstrepen, advocaten,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

- Belgian hallitus, asiamiehinään M. Jacobs, C. Pochet ja M. Van Regemorter, avustajinaan D. Matray ja S. Matray, avocats, sekä S. Van Rompaey, advocaat,
- Euroopan komissio, asiamiehinään C. Cattabriga ja S. Noë,

kuultuaan julkisasiamiehen 16.6.2022 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee oikeudesta perheenyhdistämiseen 22.9.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/86/EY (EUVL 2003, L 251, s. 12) 2 artiklan f alakohdan ja 10 artiklan 3 kohdan a alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat X, joka toimii omissa nimissään ja alaikäisten lastensa Y:n ja Z:n laillisen edustajan ominaisuudessa, ja Belgian valtio ja joka koskee sitä, että X:n hakemus perheenyhdistämisestä hänen tyttärensä kanssa sekä hänen hakemuksensa humanitaarisen viisumin myöntämisestä Y:lle ja Z:lle on hylätty.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Direktiivi 2003/86

- 3 Direktiivin 2003/86 johdanto-osan toisessa ja kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(2) Perheenyhdistämistä koskevat toimenpiteet olisi hyväksyttävä perheen suojelua ja perhe-elämän kunnioittamista koskevan velvoitteen mukaisesti, joka on kirjattu useisiin kansainvälisen oikeuden säädöksiin. Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn Euroopan yleissopimuksen 8 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet.

– –

(8) Pakolaisten tilanne vaatii erityistä huomiota niiden syiden vuoksi, jotka ovat pakottaneet heidät pakenemaan kotimaastaan ja jotka estävät heitä viettämästä siellä perhe-elämää. Tämän vuoksi olisi säädettävä tavanomaista suotuisammista edellytyksistä heidän oikeudelleen perheenyhdistämiseen.”
- 4 Kyseisen direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tavoitteena on vahvistaa edellytykset, joiden täytyessä jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevilla kolmansien maiden kansalaisilla on oikeus perheenyhdistämiseen.”
- 5 Mainitun direktiivin 2 artiklan f alakohdassa määritellään käsitteellä ”ilman huoltajaa tuleva alaikäinen” tarkoitettavan

”alle 18-vuotiaita kolmannen maan kansalaisia tai kansalaisuudettomia henkilöitä, jotka saapuvat jäsenvaltioiden alueelle ilman heistä joko oikeuden tai vakiintuneen käytännön mukaan vastuussa olevaa aikuista, niin kauan kuin he eivät tosiasiallisesti ole tällaisen aikuisen huostassa, tai alaikäisiä, jotka ovat jääneet ilman huoltajaa jäsenvaltion alueelle tultuaan.”

6 Saman direktiivin 4 artiklan 1, 2 ja 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jollei IV luvussa sekä 16 artiklassa säädetystä edellytyksestä muuta johdu, jäsenvaltioiden on sallittava tämän direktiivin nojalla seuraavien perheenjäsenten maahantulo ja maassaoleskelu:

- a) perheenkokoajan aviopuoliso;
- b) perheenkokoajan ja hänen aviopuolisonsa alaikäiset lapset, mukaan luettuina lapset, jotka on adoptoitu asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen päätöksen tai sellaisen päätöksen mukaisesti, joka on kyseisen jäsenvaltion kansainvälisten velvoitteiden vuoksi täytäntöönpanokelpoinen ilman eri toimenpiteitä tai joka tunnustetaan kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti;
- c) alaikäiset lapset, mukaan luettuina perheenkokoajan adoptoimat lapset, jos perheenkokoaja on näiden huoltaja ja lapset ovat hänen huollettavanaan. Jäsenvaltiot voivat myöntää luvan perheenyhdistämiseen myös silloin, kun kyseessä on yhteishuoltajuus, jos toinen vanhemmista antaa siihen suostumuksensa;
- d) alaikäiset lapset, mukaan luettuina perheenkokoajan aviopuolison adoptoimat lapset, jos aviopuoliso on näiden huoltaja ja lapset ovat hänen huollettavanaan. Jäsenvaltiot voivat myöntää luvan perheenyhdistämiseen myös silloin, kun kyseessä on yhteishuoltajuus, jos toinen vanhemmista antaa siihen suostumuksensa.

Tässä artiklassa tarkoitettujen alaikäisten lasten on oltava asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännössä määriteltyä täysi-ikäisyyden rajaa nuorempia ja naimattomia.

Jäsenvaltio voi yli 12-vuotiaiden, perheestään erillään maahan saapuvien lasten osalta poikkeuksellisesti tutkia ennen tähän direktiiviin perustuvan maahantulo- ja oleskeluluvan myöntämistä, täyttääkö lapsi tämän direktiivin täytäntöönpanopäivänä jäsenvaltiossa voimassa olevassa lainsäädännössä säädetyn kotoutumisedellytyksen.

2. Jollei IV luvussa säädetystä edellytyksestä muuta johdu, jäsenvaltiot voivat tämän direktiivin nojalla sallia lailla tai asetuksella seuraavien perheenjäsenten maahantulon ja maassa oleskelun:

- a) perheenkokoajan tai hänen aviopuolisonsa ensimmäisen asteen sukulaiset suoraan ylenevässä polvessa, jos nämä ovat perheenkokoajan tai hänen aviopuolisonsa huollettavina eivätkä saa kotimaassa riittävää tukea sukulaisiltaan;

--

5. Varmistaakseen asianomaisten kotoutumisen ja estääkseen pakkoavioliitot jäsenvaltiot voivat vaatia, että perheenkokoaja ja hänen aviopuolisonsa ovat täyttäneet tietyn vähimmäisiän, joka voi olla enintään 21 vuotta, ennen kuin aviopuoliso voi tulla perheenkokoajan luokse.”

7 Direktiivin 2003/86 5 artiklan 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Käsitellessään hakemusta jäsenvaltiot ottavat asianmukaisesti huomioon alaikäisen lapsen edun.”

8 Kyseisen direktiivin 10 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos pakolainen on ilman huoltajaa tuleva alaikäinen,

a) jäsenvaltioiden on sallittava perheenyhdistämisen perusteella hänen suoraan ylenevää polvea olevien ensimmäisen asteen sukulaistensa maahantulo ja maassaoleskelu soveltamatta 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädettyjä edellytyksiä”.

Dublin III -asetus

9 Kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 604/2013 (EUVL 2013, L 180, s. 31; jäljempänä Dublin III -asetus) 2 artiklan g alakohtaan sisältyy seuraava määritelmä:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

--

g) ’perheenjäsenillä’, jos perhe on jo ollut olemassa lähtömaassa, seuraavia hakijan perheenjäseniä, jotka oleskelevat jäsenvaltioiden alueella:

--

– jos kansainvälistä suojelua saava henkilö on alaikäinen ja naimaton, henkilön isä, äiti tai muu aikuinen, joka on suojelua saavasta henkilöstä vastuussa sen jäsenvaltion lain tai käytännön mukaisesti, jossa suojelua saava henkilö oleskelee;”

10 Kyseisen asetuksen 8 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos hakija on ilman huoltajaa oleva alaikäinen, hakemuksen käsittelystä on vastuussa se jäsenvaltio, jossa joku ilman huoltajaa olevan alaikäisen perheenjäsen tai sisarus laillisesti oleskelee, mikäli tämä on alaikäisen edun mukaista. Jos hakija on naimisissa oleva alaikäinen, jonka puoliso ei oleskele laillisesti jäsenvaltioiden alueella, hakemuksen käsittelystä on vastuussa se jäsenvaltio, jossa alaikäisen isä, äiti tai joku muu kyseisen jäsenvaltion lain tai käytännön mukaisesti hänestä vastuussa oleva aikuinen tai alaikäisen sisarus laillisesti oleskelee.”

11 Mainitun asetuksen 9 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jos hakijalla on perheenjäsen, jonka on sallittu oleskella jäsenvaltiossa kansainvälistä suojelua saavana henkilönä, ja riippumatta siitä, oliko perhe ollut olemassa jo lähtömaassa, tämä jäsenvaltio on vastuussa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä, mikäli asianomaiset henkilöt ilmoittavat kirjallisesti sitä haluavansa.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 12 X:llä, joka ilmoittaa olevansa Palestiinan kansalainen, on 2.2.2001 syntynyt tytär. Kyseinen tytär avioitui 15-vuotiaana Y.B:n kanssa Libanonissa 8.12.2016.
- 13 X:n tytär saapui 28.8.2017 Belgiaan muuttaakseen Y.B:n luokse, jolla oli voimassa oleva oleskelulupa kyseisessä jäsenvaltiossa.
- 14 FOD Justitien (oikeusministeriö, Belgia) huoltajaviranomainen katsoi 29.8.2017, että X:n tytär oli ilman huoltajaa tuleva ulkomaalainen alaikäinen, ja määräsi hänelle holhoojan.
- 15 X:n tytär jätti 20.9.2017 kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen Belgian viranomaisille.
- 16 Samana päivänä Dienst Vreemdelingenzaken (ulkomaalaisvirasto, Belgia) kieltäytyi tunnustamasta X:n tyttären avioliittoa sillä perusteella, että kyseessä oli lapsiavioliitto, jota pidetään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun Belgian lain nojalla yleisen järjestyksen vastaisena.
- 17 X:n tyttärelle myönnettiin pakolaisasema 26.9.2018.
- 18 X jätti 18.12.2018 Belgian suurlähetystöön Libanonissa yhtäältä viisumihakemuksen perheenyhdistämiseksi tyttärensä kanssa ja toisaalta hakemukset humanitaarisista viisumeista alaikäisille pojilleen Y:lle ja Z:lle.
- 19 Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, en van Asiel en Migratie (sosiaalasioista ja kansanterveydestä sekä turvapaikka- ja muuttoliikeasioista vastaava Belgian ministeri, jäljempänä ministeri) hylkäsi X:n 18.12.2018 tekemät viisumihakemukset 21.6.2019 tekemillään kolmella päätöksellä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kumosi nämä päätökset 7.11.2019 antamallaan tuomiolla.
- 20 Tämän kumoamisen jälkeen ministeri teki 17.3.2020 kolme uutta päätöstä mainittujen viisumien epäämisestä. Hän katsoi näissä päätöksissä lähinnä, että kun otetaan huomioon Belgian ulkomaalaislainsäädäntö, jonka tietyillä säännöksillä pannaan täytäntöön direktiivi 2003/86, ydinperhe muodostuu aviopuolisoista ja naimattomista alaikäisistä lapsista. Näin ollen X:n tytär ei enää kuulu vanhempiensa ydinperheeseen solmittuaan avioliiton, joka on pätevä siinä maassa, jossa se on solmittu.
- 21 X nosti 10.8.2020 kanteen kyseisistä päätöksistä ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa.
- 22 X vetoaa kanteensa tueksi siihen, ettei Belgian ulkomaalaislainsäädännössä eikä direktiivissä 2003/86 edellytetä, että pakolaisen on oltava naimaton, jotta hän voisi saada oikeuden perheenyhdistämiseen vanhempiensa kanssa. Koska hänen tyttärensä avioliittoasiakirjaa ei ole tunnustettu Belgiassa, sillä ei myöskään ole minkäänlaisia oikeusvaikutuksia tässä jäsenvaltiossa. Hän väittää, että hänen tyttärensä on täytettävä vain kaksi edellytystä voidakseen saada oikeuden perheenyhdistämiseen vanhempiensa kanssa ja että nämä edellytykset täyttyvät, koska yhtäältä hänen tyttärensä on alaikäinen ja toisaalta hän on direktiivin 2003/86 2 artiklan f alakohdassa tarkoitettulla tavalla tullut ilman huoltajaa.

- 23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että X:n tyttären tilanne näyttää kuuluvan direktiivin 2003/86 10 artiklan 3 kohdan a alakohdassa, luettuna yhdessä 2 artiklan f alakohdan kanssa, tarkoitetun ”ilman huoltajaa tulevan alaikäisen” käsitteen soveltamisalaan. Se toteaa tältä osin, ettei kyseinen direktiivi sisällä mitään viittausta ilman huoltajaa tulevan alaikäisen siviilisäätyyn. Kyseinen tuomioistuin huomauttaa kuitenkin, että huomioon on otettava myös Dublin III -asetuksen 9 artikla, jossa vaaditaan, että alaikäinen pakolainen on naimaton, jotta jäsenvaltio, jossa hän oleskelee, olisi vastuussa hänen vanhempiensa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä.
- 24 Tässä tilanteessa Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (ulkomaalaisasioita käsittelevä hallintotuomioistuin, Belgia) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko unionin oikeutta, erityisesti [direktiivin 2003/86] 2 artiklan f alakohtaa, luettuna yhdessä tämän direktiivin 10 artiklan 3 kohdan a alakohdan kanssa, tulkittava siten, että jäsenvaltiossa oleskelevan ilman huoltajaa tulevan alaikäisen pakolaisen on tämän kansallisen lain mukaan oltava naimaton, jotta syntyy oikeus perheenyhdistämiseen suoraan ylenevää polvea olevien sukulaisten kanssa?
- 2) Jos tähän vastataan myöntävästi, voidaanko alaikäistä pakolaista, jonka ulkomailla solmittua avioliittoa ei yleiseen järjestykseen liittyvistä syistä tunnusteta, pitää [direktiivin 2003/86] 2 artiklan f alakohdassa ja 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna ilman huoltajaa tulevana alaikäisenä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 25 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko direktiivin 2003/86 10 artiklan 3 kohdan a alakohtaa, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 2 artiklan f alakohdan kanssa, tulkittava siten, että ilman huoltajaa tulevan alaikäisen, joka oleskelee jäsenvaltiossa, on oltava naimaton, jotta hän voisi saada perheenyhdistämistä varten perheenkokoajan aseman suoraan ylenevää polvea olevien ensimmäisen asteen sukulaistensa kanssa.
- 26 Aluksi on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkittamisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä säännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on (tuomio 17.11.1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, 12 kohta ja tuomio 20.6.2022, London Steam-Ship Owners’ Mutual Insurance Association, C-700/20, EU:C:2022:488, 55 kohta).
- 27 Direktiivin 2003/86 10 artiklan 3 kohdan a alakohdan sanamuodosta ilmenee ensinnäkin, että jos pakolainen on kyseisen direktiivin 2 artiklan f alakohdassa tarkoitettu ilman huoltajaa tuleva alaikäinen, jäsenvaltioiden ”on sallittava perheenyhdistämisen perusteella hänen suoraan ylenevää polvea olevien ensimmäisen asteen sukulaistensa maahantulo ja maassaoleskelu soveltamatta 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädettyjä edellytyksiä”.

- 28 Direktiivin 2003/86 10 artiklan 3 kohdan a alakohdassa asetetaan jäsenvaltioille täsmällinen positiivinen velvollisuus tässä säännöksessä määritetyssä tapauksessa sallia perheenkokoajan suoraan ylenevää polvea olevien ensimmäisen asteen sukulaisten perheenyhdistäminen. Ilman huoltajaa tuleville alaikäisille pakolaisille tällaista perheenyhdistämistä varten näin tunnustettu oikeus ei ole riippuvainen jäsenvaltioiden harkintavallasta eikä saman direktiivin 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädettyistä edellytyksistä (ks. vastaavasti tuomio 12.4.2018, A ja S, C-550/16, EU:C:2018:248, 34 kohta).
- 29 Direktiivin 2003/86 10 artiklan 3 kohdan a alakohdassa ei säädetä erityisesti, että alaikäisen pakolaisen on oltava naimaton, jotta hänen suoraan ylenevää polvea olevien ensimmäisen asteen sukulaistensa maahantulo ja oleskelu olisi sallittua perheenyhdistämistä varten.
- 30 Direktiivin 2003/86 2 artiklan f alakohdan mukaan ilman huoltajaa tulevilla alaikäisellä tarkoitetaan ”alle 18-vuotiaita kolmannen maan kansalaisia tai kansalaisuudettomia henkilöitä, jotka saapuvat jäsenvaltioiden alueelle ilman heistä joko oikeuden tai vakiintuneen käytännön mukaan vastuussa olevaa aikuista, niin kauan kuin he eivät tosiasiallisesti ole tällaisen aikuisen huostassa, tai alaikäisiä, jotka ovat jääneet ilman huoltajaa jäsenvaltion alueelle tultuaan”.
- 31 Unionin tuomioistuin on jo todennut, että kyseisessä määritelmässä säädetään kahdesta edellytyksestä eli siitä, että asianomainen on alaikäinen ja ilman huoltajaa tuleva (tuomio 12.4.2018, A ja S, C-550/16, EU:C:2018:248, 37 kohta).
- 32 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 28 kohdassa, tässä määritelmässä ei viitata alaikäisen siviilisäättyyn, eikä siinä edellytetä, että alaikäisen on oltava naimaton, jotta häntä voitaisiin pitää ilman huoltajaa tulevana alaikäisenä.
- 33 Toiseksi siitä asiayhteydestä, johon direktiivin 2003/86 10 artiklan 3 kohdan a alakohta kuuluu, on korostettava, että kyseinen direktiivi sisältää säännöksiä, jotka koskevat nimenomaisesti tilanteita, joissa alaikäisen siviilisäätty otetaan huomioon.
- 34 Erityisesti mainitun direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa, jossa määritetään perheenkokoajan perheenjäsenet, jotka voidaan yhdistää perheenä, säädetään, että ”tässä artiklassa tarkoitettujen alaikäisten lasten on oltava – – naimattomia”. Kyseisen säännöksen mukaan perheenkokoajana olevan vanhemman alaikäiset lapset voivat siis tulla Euroopan unioniin ja oleskella siellä perheenyhdistämisen perusteella vain, jos he ovat naimattomia.
- 35 Se, että unionin lainsäätäjä on säätänyt tällaisesta edellytyksestä perheenkokoajana olevan vanhemman alaikäisten lasten siviilisäädyn osalta muttei perheenkokoajana olevan ilman huoltajaa tulevan alaikäisen pakolaisen osalta, näyttää olevan osoitus sen tahdosta olla rajoittamatta direktiivin 2003/86 10 artiklan 3 kohdan a alakohdan soveltamista ainoastaan ilman huoltajaa tuleviin naimattomiin alaikäisiin pakolaisiin.
- 36 Toisin kuin Belgian hallitus väittää, direktiivin 2003/86 10 artiklan 3 kohdan a alakohdan, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 2 artiklan f alakohdan kanssa, asiayhteyden tällainen tulkinta ei saa aikaan epäyhdenvertaista kohtelua direktiivin 2003/86 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tilanteen, jossa naimisissa oleva alaikäinen hakee perheenyhdistämistä suoraan ylenevässä polvessa olevan perheenkokoajansa kanssa, ja kyseisen direktiivin 10 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettua tilanteen, jossa ilman huoltajaa tuleva naimisissa oleva alaikäinen

pakolainen on perheenkokoaja, jonka suoraan ylenevässä polvessa oleva ensimmäisen asteen sukulainen tekee perheenyhdistämishakemuksen, välillä, koska nämä kaksi tilannetta eivät ole rinnastettavissa toisiinsa.

- 37 Ilman huoltajaa tuleva alaikäinen pakolainen, joka oleskelee yksin muun kuin alkuperävaltionsa alueella, on erityisen haavoittuvassa asemassa, mikä oikeuttaa sen, että perheenyhdistämistä hänen unionin ulkopuolella olevien suoraan ylenevää polvea olevien ensimmäisen asteen sukulaistensa kanssa edistetään. Tämä tilanteiden erilaisuus oikeuttaa sen, että viimeksi mainitun perheenyhdistämistä koskevaan oikeuteen ei sovelleta direktiivin 2003/86 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädettyjä edellytyksiä vaan edellytyksiä, joista säädetään sen 10 artiklan 3 kohdan a alakohdassa, jossa pyritään erityisesti takaamaan lisäsuojaa niille pakolaisille, jotka ovat ilman huoltajaa tulevia alaikäisiä (ks. vastaavasti tuomio 12.4.2018, A ja S, C-550/16, EU:C:2018:248, 44 kohta).
- 38 Tämä suojelu on sitäkin välttämättömämpää, koska jäsenvaltiot voivat kyseisen direktiivin 4 artiklan 5 kohdan mukaisesti asettaa aviopuolisoiden perheenyhdistämisen yhteydessä alaikärajan perheenkokoajalle ja hänen puolisolleen ennen kuin toinen voi muuttaa ensin mainitun luokse. Tällaisessa tilanteessa mainitun direktiivin 10 artiklan 3 kohdan a alakohdan sellainen tulkinta, jonka mukaan perheenyhdistäminen ensimmäisen asteen suoraan ylenevää polvea olevien sukulaisten kanssa evättäisiin silloin, kun pakolainen, joka on ilman huoltajaa tuleva alaikäinen, on naimisissa, asettaisi tämän alaikäisen erityisen haavoittuvaan asemaan, koska häneltä evättäisiin kaikki perheverkostot siinä jäsenvaltiossa, jossa hän on, jos hänen puolisonsa ja ylenevää polvea olevat sukulaisensa eivät ole siellä.
- 39 Belgian hallitus väittää, että Dublin III -asetuksen 9 artiklassa ja 2 artiklan g alakohdan viimeisessä luetelmakohdassa edellytetään, että alaikäinen pakolainen ei ole naimisissa ja että perhe on ollut olemassa jo alkuperämaassa, jotta jäsenvaltio, jossa tämä pakolainen asuu, olisi vastuussa hänen äitinsä tai isänsä kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä. Tämä asetus ei kuitenkaan koske edellytyksiä, joita sovelletaan ilman huoltajaa tulevien alaikäisten pakolaisten oikeuteen perheenyhdistämiseen, vaan sen jäsenvaltion määrittämistä, joka on vastuussa jossakin jäsenvaltiossa jätetyn turvapaikkahakemuksen käsittelystä. Kyseinen asetus ei siis ole merkityksellinen pääasian kannalta.
- 40 Kolmanneksi direktiivin 2003/86 tarkoituksesta on muistutettava, että sen tavoitteena on sen 1 artiklan mukaan vahvistaa edellytykset, joiden täyttyessä jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevilla kolmansien maiden kansalaisilla on oikeus perheenyhdistämiseen.
- 41 Tältä osin kyseisen direktiivin johdanto-osan kahdeksannesta perustelukappaleesta ilmenee, että direktiivissä säädetään tavanomaista suotuisammista edellytyksistä pakolaisten oikeudelle perheenyhdistämiseen, koska pakolaisten tilanne vaatii erityistä huomiota niiden syiden vuoksi, jotka ovat pakottaneet heidät pakenemaan kotimaastaan ja jotka estävät heitä viettämästä siellä normaalia perhe-elämää. Tämän tavoitteen mukaisesti mainitun direktiivin tarkoituksena on helpottaa ilman huoltajaa tulevan alaikäisen pakolaisen perheenyhdistämistä hänen suoraan ylenevää polvea olevien ensimmäisen asteen sukulaistensa kanssa.
- 42 Direktiivin 2003/86 4 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla tällaisen perheenyhdistämisen mahdollisuus on lähtökohtaisesti jätetty kunkin jäsenvaltion harkintavaltaan, ja sen edellytyksenä on muun muassa se, että suoraan ylenevää polvea olevat ensimmäisen asteen sukulaiset ovat

perheen kokoajan huollettavina eivätkä saa kotimaassaan riittävää tukea sukulaisiltaan. Kuten tämän tuomion 28 kohdassa on huomautettu, kyseisen direktiivin 10 artiklan 3 kohdan a alakohdassa sitä vastoin poiketaan tästä periaatteesta.

- 43 Kuten tämän tuomion 37 kohdassa on jo todettu, direktiivillä 2003/86 ei pyritä ainoastaan yleisesti perheen yhdistämisen edistämiseen ja suojelun antamiseen kolmansien maiden kansalaisille, erityisesti alaikäisille, vaan sen 10 artiklan 3 kohdan a alakohdalla pyritään erityisesti takaamaan lisäsuojaa niille pakolaisille, jotka ovat ilman huoltajaa tulevia alaikäisiä (tuomio 12.4.2018, A ja S, C-550/16, EU:C:2018:248, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 44 Kun otetaan huomioon tämä asiayhteys, direktiivin 2003/86 10 artiklan 3 kohdan a alakohdan tulkinta, jolla rajoitetaan oikeus perheen yhdistämiseen suoraan ylenevää polvea olevien ensimmäisen asteen sukulaisten kanssa ainoastaan naimattomiin ilman huoltajaa tuleviin alaikäisiin pakolaisiin, olisi ristiriidassa tämän erityisen suojelun tavoitteen kanssa.
- 45 Kuten julkisasiamies on korostanut ratkaisuehdotuksensa 46 kohdassa, tällainen tulkinta johtaisi siihen, että naimisissa oleva alaikäinen pakolainen, jonka puoliso asuu unionin alueella, ei voisi hyötyä direktiivissä 2003/86 säädetyistä lisäsuojasta, vaikka avioliitto ei vähennä alaikäisten erityistä haavoittuvuutta. Päinvastoin, avioliiton solmiminen voi merkitä erityisesti alaikäisten tyttöjen altistumista lapsi- ja pakkoavioliittoihin liittyvälle vakavalle väkivallalle.
- 46 Lisäksi on korostettava, että ilman huoltajaa tulevan alaikäisen pakolaisen siviilisäätystä voi usein olla vaikea selvittää erityisesti sellaisten pakolaisten osalta, jotka ovat lähtöisin maasta, joka ei voi antaa luotettavia virallisia asiakirjoja. Näin ollen tulkinta, jonka mukaan direktiivin 2003/86 10 artiklan 3 kohdan a alakohdassa ei rajoiteta oikeutta perheen yhdistämiseen suoraan ylenevää polvea olevien ensimmäisen asteen sukulaisten kanssa ainoastaan ilman huoltajaa tuleviin alaikäisiin naimattomiin pakolaisiin, on myös yhdenvertaisen kohtelun ja oikeusvarmuuden periaatteiden mukainen, koska sillä varmistetaan, että oikeus perheen yhdistämiseen ei riipu asianomaisen henkilön alkuperämaan hallinnollisesta kapasiteetista.
- 47 Kyseisen direktiivin säännöksiä on tulkittava ja sovellettava ottaen huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 7 artikla ja 24 artiklan 2 ja 3 kohta, kuten mainitun direktiivin johdanto-osan toisesta perustelukappaleesta ja 5 artiklan 5 kohdasta – joissa jäsenvaltiot velvoitetaan kyseisiä perheen yhdistämistä koskevia hakemuksia tutkiessaan ottamaan huomioon asianomaisten lasten etu ja suosimaan perhe-elämää – ilmenee (tuomio 16.7.2020, Belgian valtio (Perheen yhdistäminen – Alaikäinen lapsi), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 48 Tältä osin on aluksi todettava, että perusoikeuskirjan 7 artiklassa tunnustetaan oikeus yksityis- tai perhe-elämään. Tätä perusoikeuskirjan määräystä on luettava yhdessä sen 24 artiklan 2 kohdassa tunnustetun, lapsen edun huomioon ottamista koskevan velvoitteen kanssa; tätä määräystä sovelletaan myös päätöksiin, joiden adressaatti ei välttämättä ole tämä alaikäinen mutta joilla on hänen kannaltaan merkittäviä seurauksia (ks. vastaavasti tuomio 11.3.2021, Belgian valtio (Alaikäisen vanhemman palauttaminen), C-112/20, EU:C:2021:197, 36 kohta). On myös otettava huomioon perusoikeuskirjan 24 artiklan 3 kohdassa ilmaistu lapsen tarve ylläpitää henkilökohtaisia suhteita kumpaankin vanhempaansa säännöllisesti (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2020, Belgian valtio (Perheen yhdistäminen – Alaikäinen lapsi), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 49 Edellä todettujen seikkojen perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2003/86 10 artiklan 3 kohdan a alakohtaa, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 2 artiklan f alakohdan kanssa, on tulkittava siten, että jäsenvaltiossa asuvan ilman huoltajaa tulevan alaikäisen pakolaisen ei tarvitse olla naimaton saadakseen perheenkokoajan aseman perheenyhdistämistä varten hänen suoraan ylenevää polvea olevien ensimmäisen asteen sukulaistensa kanssa.

Toinen kysymys

- 50 Ensimmäiseen kysymykseen annetun vastauksen perusteella toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

- 51 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Oikeudesta perheenyhdistämiseen 22.9.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/86/EY 10 artiklan 3 kohdan a alakohtaa, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 2 artiklan f alakohdan kanssa,

on tulkittava siten, että

jäsenvaltiossa asuvan ilman huoltajaa tulevan alaikäisen pakolaisen ei tarvitse olla naimaton saadakseen perheenkokoajan aseman perheenyhdistämistä varten hänen suoraan ylenevää polvea olevien ensimmäisen asteen sukulaistensa kanssa.

Allekirjoitukset